

EK FİİL(EK EYLEM)

Ek fiil "i-"dir Bu fiilin Türkiye Türkçesinde iki önemli görevi vardır.Birinci görevi isimleri yüklem yapar,yani isim cümlesi oluşturur.İkinci görevi basit çekimli fiilleri birleşik zamanlı fiil yapar.Unutmayınız ek fiil olmadan ne bir isim cümlesi,ne de birleşik çekimli fiil oluşur.Bütün isim cümlelerinde ve birleşik çekimli fiillerde ek fiil vardır.Şimdi ek fiilin birinci görevini görelim:Ek fiil isimlere dört şekilde eklenir:

A-Ek fiilin -di'li geçmiş zamanı:

İsim ya da isim soylu kelimelere "idi" biçiminde getirilerek yapılır:

Çalışkan-i-di-m	çalışkandım	çalışkan-i-di-k	çalışkandık
Çalışkan-i-di-n	çalışkandın	çalışkan-i-di-niz	çalışkandınız
Çalışkan-i-di	çalışkandı	çalışkan-i-di-ler	çalışkandılar

Kardeşim çok hastaydı.

Bize yardım eden onun babasıydı.

B-Ek fiilin -miş'li geçmiş zamanı:

İsim ya da isim soylu sözcüklere "imiş" biçiminde getirilerek yapılır:

Sabırlı-i-miş-im	sabırlıymış	sabırlı-i-miş-iz	sabırlıymışız
Sabırlı-i-miş-sin	sabırlıymışsın	sabırlı-i-miş-ler	sabırlıymışsınız
Sabırlı-i-miş	sabırlıymış	sabırlı-i-miş-ler	sabırlıymışlar

Geçen yıl bu okulda öğrenciymiş.

Bu,çok pahalı bir pahalıymış.

C-Ek fiilin koşulu:

İsim ya da isim soylu sözcüklere "ise" biçiminde getirilerek yapılır:

Temiz-i-se-m	temizsem	temiz-i-se-k	temizsek
Temiz-i-se-n	temizsen	temiz-i-se-niz	temizseniz
Temiz-i-se	temizsen	temiz-i-se-ler	temizseler

Hava güzelse....

Çok hastaysa....

D-Ek fiilin geniş zamanı:

Ek fiilin geniş zamanında özel bir ek yoktur.İsimlere doğrudan şahıs ekleri getirilerek oluşturulur:

1.tekil kişi -im	öğrenci-y-im	1.çoğul kişi -iz	öğrenci-y-iz
2.tekil kişi -sin	öğrenci-sin	2.çoğul kişi -sınız	öğrenci-siniz
3.tekil kişi -dir	öğrenci-dir	3.çoğul kişi -dirler	öğrenci-dirler

Sen de çok sabırlısın.

Bu işlerde çok ustayım.

Ek fiilin 3.tekil kişi eki "-dir" bazen yazılmayabilir.

O kitap bende var.(dır)

Bu ev daha büyük.(tür)

Ek fiilin olumsuz "değil" kelimesiyle yapılır.

öğrenciydi

öğrenci değildi

EK FİİL

Ek fiilin ikinci görevi basit çekimli fiillere eklenerek onları birleşik zamanlı fiil yapmaktır. Ek fiil birleşik zamanlı fiilleri üç şekilde oluşturur:

- 1-Hikaye birleşik zaman
- 2-Rivayet birleşik zaman
- 3-Koşul (şart) birleşik zaman

1-Hikaye Birleşik Zaman:

Basit çekimli fiile ek fiilin yardımı ile "-dı,-di,-du,-dü" hikaye eklerinin getirilmesiyle yapılır.

Benim Örneğim

Beklediydim	(di'li geçmiş zamanın hikayesi)	
Beklemiştım	(miş'li geçmiş zamanın hikayesi)	
Bekliyordum	(şimdiki zamanın hikayesi)	
Bekleyecektim	(gelecek zamanın hikayesi)	
Beklerdim	(geniş zamanın hikayesi)	
Bekleseydım	(koşul kipinin hikayesi)	
Bekleyeydim	(istek kipinin hikayesi)	
Beklemeliydim	(gereklilik kipinin hikayesi)	

2-Rivayet Birleşik Zaman:

Basit çekimli fiile ek fiilin yardımı ile rivayet eki olan "-mış,-miş,--muş,--müş" ekinin getirilmesiyle yapılır.

Benim Örneğim

Tanımışmış	(miş'li geçmiş zamanın rivayeti)	
Tanıyormuş	(şimdiki zamanın rivayeti)	
Tanıyacakmış	(gelecek zamanın rivayeti)	
Tanırmış	(geniş zamanın rivayeti)	
Tanısaymış	(şart kipinin rivayeti)	
Tanıyaymış	(istek kipinin rivayeti)	
Tanımalıydı	(gereklilik kipinin rivayeti)	

3-Şart(Koşul) Birleşik Zaman:

Basit çekimli fiile ek fiilin yardımı ile şart kipi "-se,-sa" ekinin getirilmesiyle yapılır.

Benim Örneğim

Yorulduysa	(di'li geçmiş zamanın şartı)	
Yorulmuşsa	(miş'li geçmiş zamanın şartı)	
Yoruluyorsa	(şimdiki zamanın şartı)	
Yorulacaksa	(gelecek zamanın şartı)	
Yorulursa	(geniş zamanın şartı)	